

บทที่ 1

เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม (The Industrial Economists)

ความหมายของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม หมายถึง การผลิตสิ่งของ ตลอดจนการแยกเอาแร่ธาตุมาใช้ประโยชน์ เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าต่อไป ซึ่งการผลิตสิ่งของนั้น เป็นการนำเอาวัตถุดิบจากธรรมชาติ มาแปรสภาพ ให้มีมูลค่าเพิ่ม หรือใช้ประโยชน์เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป หรือเครื่องอุปโภคบริโภค โดยมีวัตถุดิบ คนหรือเครื่องจักร เป็นอุปกรณ์ในการผลิต ส่วนการแยกแร่ธาตุมาใช้ประโยชน์จะรวมถึง การขุดแร่ การตกแต่ง และการถลุงแร่ด้วย

นักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

นัก : บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ

เศรษฐศาสตร์ : วิชาที่ว่าด้วยการเลือกหนทาง ที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด

อุตสาหกรรม : การแปรสภาพ หรือกระบวนการผลิตซึ่งเป็นการนำวัตถุดิบจากธรรมชาติมาแปรสภาพให้เป็นสินค้า โดยก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม แจกแจงออกเป็นค่าแรง ผลกำไร ดอกเบี้ย และค่าเช่า ซึ่งนำไปสู่การจ้างงาน และการบริโภคเพิ่มขึ้น

นักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม หมายถึง ผู้ประมวลโครงการต่างๆ ในการเลือกวิเคราะห์ ความเป็นไปได้ และเป็นผู้ที่เสี่ยงในการลงทุน โดยหวังผลตอบแทนในรูปของกำไร เป็นผู้รวบรวม ความคิด ระดมเงินทุน และปัจจัยการผลิต เพื่อผลิตสินค้าออกขาย และต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประกอบการด้วย หรือหมายถึงบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งศึกษาถึง วิธีการต่างๆ ที่จัดสรรวัตถุดิบจากธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด มาแปรสภาพให้เป็นสินค้า โดยก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์และสังคมมากที่สุด

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมในประเทศไทย

1. อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนเกิน 100 ล้านบาท มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการบริหารและการผลิต ผู้บริหารทุกด้านมีเจ้าหน้าที่ ที่มีความสามารถเรียงลำดับลงไป มีคนงานเป็นพันคน ใช้เครื่องจักรอัตโนมัติเกือบทั้งระบบ เช่น โรงงานถลุงเหล็ก โรงงานเคมี เป็นต้น

2. อุตสาหกรรมขนาดกลาง เป็นอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนเกิน 10 ล้านบาทขึ้นไป ใช้

คนงานที่มีความสามารถดำเนินงาน มีเครื่องจักรบางส่วน และบางส่วนก็ยังใช้แรงงานคน

3. อุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน มีการลงทุนไม่เกิน 2 ล้านบาท มีคนงานไม่มากนัก มีเครื่องจักรช่วยผ่อนแรงบ้าง เช่น โรงงานหีบห่อ โรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ โรงกลึง เป็นต้น

4. อุตสาหกรรมในครอบครัว มักเป็นหัตถกรรม และทำในที่อยู่อาศัย ใช้แรงงานในครอบครัว ว่าจ้างคนงานภายนอกบ้างเป็นครั้งคราว มีเครื่องมือง่ายๆ เป็นเครื่องผ่อนแรง เช่น เครื่องปั่นดินเผา การแกะสลัก เป็นต้น

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามวิธีการดำเนินงาน

1. อุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติ (Extractive Industry) ได้แก่ การสกัด หรือแยกประเภท หรือนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำเหมืองแร่ การประมง การทำป่าไม้ เป็นต้น

2. อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industry) หมายถึง การนำเอาวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมที่สกัดจากธรรมชาติมาผลิตเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูป หรือผลิตภัณฑ์ เช่น กระดาษ ผ้า เป็นต้น

3. อุตสาหกรรมการขนส่ง (Transporting Industry) ได้แก่ เคนเรือ การเดินอากาศ เป็นต้น

4. อุตสาหกรรมการบริการ (Service Industry) เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการโรงแรม เป็นต้น

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามลักษณะการใช้

1. อุตสาหกรรมสินค้าทุน (Producer Goods Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมสินค้าสำหรับใช้ในการผลิต สำหรับโรงงานอื่น เช่น เครื่องจักร

2. อุตสาหกรรมสินค้าบริโภค (Consumer Goods Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าสำหรับการบริโภค

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามสภาพ และคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์

1. ประเภทถาวร หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความคงทน หรือมีอายุการใช้งานในระยะยาว เช่น เครื่องจักร

2. ประเภทกึ่งถาวร หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานในระยะสั้น เช่น หลอดไฟ เสื้อผ้า ดินสอ ฯลฯ

3. ประเภทไม่ถาวร หรือประเภทใช้สิ้นเปลือง หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อใช้งานเพียงครั้งเดียวก็แปรสภาพไป ไม่อาจนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น อุตสาหกรรมสำเร็จรูป อุตสาหกรรมปิโตรเคมี

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามลำดับ

1. อุตสาหกรรมเบื้องต้น (Primary Industry) เป็นการผลิตซึ่งใช้วัตถุดิบสำหรับใช้ประกอบอย่างอื่น
2. อุตสาหกรรมที่สอง (Secondary Industry) คือ การนำเอาวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมเบื้องต้นมาทำการผลิตเป็นสินค้า
3. อุตสาหกรรมที่สาม (Tertiary Industry) ได้แก่ กิจกรรมด้านการบริการ

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามขนาด

1. อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (Large Industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก จะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ และมีคนงานจำนวนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมถลุงเหล็กกล้า อุตสาหกรรมผลิตรถยนต์
2. อุตสาหกรรมขนาดกลาง (Medium Scale Industry) เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนน้อยกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ แต่ต้องใช้นักที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะ คนงานอาจมีจำนวนมาก หรือน้อยแล้วแต่ขนาดการผลิตอุตสาหกรรมนั้นๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมทอผ้า
3. อุตสาหกรรมขนาดย่อม (Small Scale Industry) เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนน้อยกว่าอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดใหญ่
4. อุตสาหกรรมในครอบครัว (Cottage Industry) เป็นอุตสาหกรรมที่ทำในครอบครัว ใช้แรงงานภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ เช่น ผลิตเครื่องปั้นดินเผา จักสาน เครื่องเงิน
5. อุตสาหกรรมหัตถกรรม (Handicraft Industry) เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตโดยช่างฝีมือเพียงคนเดียว หรือลูกจ้างอีกราวๆ 2-3 คน ไม่มีการแบ่งงานกันทำ ได้แก่ ช่างปั้น ช่างตีเหล็ก และช่างฝีมืออื่นๆ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของนักอุตสาหกรรม

1. ปัญหาทางการเงิน เนื่องจากสถาบันการเงินภายในประเทศมีไม่เพียงพอ และสถาบันการเงินที่มีอยู่มีอัตราดอกเบี้ยสูง อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราอยู่ในภาวะที่ไม่แน่นอน ทำให้เกิดการเสี่ยงในการลงทุน
2. ปัญหาด้านเทคโนโลยี เนื่องจากอุตสาหกรรมในประเทศขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่วนใหญ่เป็นเทคโนโลยีแบบเก่า ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการผลิต การใช้แรงงานค่อนข้างต่ำ และไม่มีความเข้าใจด้านเทคนิคเพียงพอ ต้องว่าจ้างชาวต่างชาติในการถ่ายทอดเทคนิค

3. นโยบายของรัฐบาล มีความผันผวนทางการเมืองอยู่เสมอ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ เช่น การลงทุน การวางแผน โครงการ และบางครั้งถึงกับทำให้ธุรกิจเกิดการลงทุนในที่สุด เช่น การลดค่าเงิน และนโยบายด้านอุตสาหกรรมที่กำหนดออกมาก็ไม่เจาะจงให้แน่ชัด และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใหม่ ไม่มีหลักประกันแก่ผู้ประกอบการ ธุรกิจว่าจะไม่โอนกิจการเป็นของรัฐ หรือรัฐจะผลิตสินค้าออกมาแข่งขันกับเอกชน ทำให้ผู้ประกอบการไม่กล้าตัดสินใจลงทุน

4. ทัศนคติของผู้บริโภค ถ้าการผลิตของประเทศไม่เพียงพอกับผู้บริโภค และคุณภาพไม่ดีพอ เป็นผลให้คนส่วนใหญ่นิยมของจากต่างประเทศ เพราะมักคิดว่าของต่างประเทศดีกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศ ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมชมชอบว่าเป็นคนใช้ของนอก

5. ความขัดแย้งกันเองภายในวงอุตสาหกรรม มีการแข่งขันทางการค้า โดยมีการตัดราคากันเองเพื่อแย่งตลาด การลดราคาการแข่งขันทำให้บริษัทต่างๆ ต้องขาดทุนและล้มเลิกกิจการไปในที่สุด ความขัดแย้งทางด้านนโยบายไม่ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

6. การกระจายอุตสาหกรรม หรือความคิดความเข้าใจในอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเลียนแบบ ไม่ค่อยมีความคิดเป็นของตนเอง การทำอุตสาหกรรมก็มีขอบเขตจำกัด แนวคิดที่ปรับปรุงศึกษาไม่มี ไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของอุตสาหกรรมนั้นๆ ไม่มีการวางแผนอุตสาหกรรม

7. การขาดแคลนกำลังคนในภาคอุตสาหกรรม การขาดแคลนแรงงานที่มีความรู้ ความคิดริเริ่มทางด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีทัศนคติในการรับราชการ ไม่มีความรับผิดชอบงาน ไม่มีการฝึกให้เกิดความรับผิดชอบ ยกย่องบารมีมากกว่าคุณธรรม

8. การขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ การสาธารณูปโภคต่างๆ ไม่ได้เอื้ออำนวยความสะดวกแก่อุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

9. ขาดแคลนวัตถุดิบ อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ต้องพึ่งวัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ น้ำมัน เชื้อเพลิงจากต่างประเทศในอัตราค่อนข้างสูง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาขาดดุลการค้ามาตลอด

10. ปัญหาการกระจุกของอุตสาหกรรม ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้ลงทุน เพราะต้องลงทุนในต่างจังหวัด ก็มีปัญหาทางด้านคมนาคมขนส่ง ตลาดแรงงาน และตลาดผู้บริโภค ดังนั้นการที่จะเกิดการกระจุกตัวอยู่แต่กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง จะไม่เกิดการพัฒนาประเทศไปสู่ภูมิภาค ส่วนด้านผู้ลงทุนเองก็ไม่กล้าเสี่ยงในการลงทุนในส่วนภูมิภาค แม้ว่าจะอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ

11. ด้านภาษี การจัดเก็บของประเทศจัดเก็บแบบซ้ำซ้อน ทำให้ต้นทุนสูง ภาษีที่อุตสาหกรรมต่างๆ จะต้องเสีย ได้แก่ ภาษีศุลกากร ภาษีการค้า ภาษีเทศบาล (ปัจจุบันปัญหาด้านภาษีเริ่มหมดไป เพราะได้มีการนำระบบการจัดเก็บแบบมูลค่าเพิ่มมาใช้บ้างแล้ว)

12. ด้านการตลาด ตลาดในประเทศมีขนาดแคบ เนื่องจากคนไทยมีรายได้น้อย อำนาจซื้อจึงต่ำไปด้วย ส่วนภายนอกประเทศสินค้าของไทยมีราคาสูง คุณภาพต่ำ จึงไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

สาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้นักอุตสาหกรรมเป็นนักอุตสาหกรรม

1. เงินทุน นักอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเงินทุน จึงต้องใช้สถาบันการเงินเป็นตัวกลางในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสถาบันการเงินภายในประเทศมีน้อยเกินไป ทำให้อัตราดอกเบี้ยสูง

2. เทคโนโลยี มีการนำเข้าเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัย หรือนำเข้าเครื่องจักรที่ใช้แล้ว และขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคนิค ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการผลิต และเทคโนโลยีที่นำเข้ามามีราคาสูง ทำให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศจำนวนมาก

3. นโยบายของรัฐบาล ความผันผวนทางการเมือง หรือการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง การเปลี่ยนแปลงนโยบายไม่แน่ชัด ทำให้นักลงทุนไม่กล้าตัดสินใจลงทุน หรือเมื่อลงทุนแล้วก่อให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุน

4. รสนิยมของผู้บริโภค ผู้บริโภคส่วนใหญ่ชอบของแถม โดยไม่สนใจในด้านคุณภาพสินค้ามากนัก ทำให้สินค้าที่มีคุณภาพขายได้น้อย และยังมีผู้บริโภคนิยมสินค้าจากต่างประเทศทั้งที่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ ทำให้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศขายไม่ได้

5. การลอกเลียนแบบ ถ้าสินค้าชนิดใดขายได้ดี ก็จะมีการลอกเลียนแบบขึ้น โดยไม่ถูกกฎหมาย สินค้าที่ลอกเลียนแบบจะมีราคาถูกกว่า ทำให้ผู้ลงทุนเสี่ยงต่อการถูกขโมยทรัพย์สินทางปัญญา

6. ปัญหาทางด้านวัตถุดิบ เมื่อซื้อเครื่องจักรจากต่างประเทศเข้ามา ส่วนใหญ่ต้องใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้นประเทศกำลังพัฒนาจึงขาดแคลนวัตถุดิบ เพราะไม่สามารถผลิตวัตถุดิบป้อนเครื่องจักรได้ตามต้องการ

7. ปัญหาด้านการตลาด การตลาดของประเทศกำลังพัฒนาเป็นขนาดเล็ก เพราะประชากรมีรายได้น้อย และประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ เพราะไม่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยี

8. ปัญหาทางด้านภาษี มีการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการลงทุน

9. ความขัดแย้งกันเองในวงอุตสาหกรรม เพื่อแย่งตลาดกันทำให้เกิดการแข่งขันราคา เป็นผลให้อุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็กต้องเลิกกิจการไปในที่สุด

10. ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจระบบสาธารณูปโภคต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรม

11. การขาดแคลนกำลังคนในภาคอุตสาหกรรม ขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ และความคิดริเริ่มทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่คนไทยมีค่านิยมในการทำงานราชการมากกว่าเอกชน

12. การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และเขตจังหวัดใกล้เคียง ทำให้ผู้ลงทุนใหม่ไม่กล้าลงทุนในส่วนภูมิภาค เพราะอยู่ไกลตลาด และสิ่งอำนวยความสะดวก แม้จะอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบก็ตาม จึงทำให้อุตสาหกรรมไม่ขยายไปสู่ภูมิภาค

13. การวิจัย หรือการวิเคราะห์โครงการมีการตั้งสมมติฐานผิดพลาด ไม่สามารถดำเนินงานตามที่วางไว้ได้ จนในที่สุดต้องล้มเลิกกิจการ โครงการไป

บทบาทและหน้าที่ของนักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

บทบาทของนักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

1. ศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ
2. วางแผนและจัดการ

2.1) ก่อนจะทำหน้าที่ต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ในเรื่องการตลาด การลงทุน การผลิต และความต้องการในอดีต รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ของอุตสาหกรรมในอนาคต แล้วนำข้อมูลต่างๆ มาเปรียบเทียบ โดยอาศัยทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และปฏิบัติการต่างๆ มาใช้ในการศึกษา

2.2) ต้องทราบนโยบายของรัฐบาลว่า มีนโยบายต่ออุตสาหกรรมอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไรบ้างในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เมื่อทราบแล้วจะต้องศึกษาถึงรายละเอียดของแต่ละนโยบาย

2.3) ต้องทราบเกี่ยวกับสถาบันการเงิน ว่ามีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอย่างไร และจะต้องทราบถึงวิธีการที่จะขอกู้จากสถาบันการเงินทั้งจากภายในประเทศ และต่างประเทศ

2.4) ต้องรู้ถึงวิธีการลงทุนจากต่างประเทศ และดึงชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุน หรือร่วมลงทุน รวมทั้งรู้จักว่าการที่ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศจะเป็นผลดี และผลเสียอย่างไร ต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

หน้าที่ของนักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

1. เป็นนักปกครองที่ดี มีความยุติธรรม ซึ่งก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ลูกน้อง ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

2. หน้าที่ในการตัดสินใจการดำเนินงาน การตัดสินใจต้องมีความรอบคอบ สุขุม เพราะการตัดสินใจพลาด ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย

3. มีหน้าที่ในการวางแผน ควรมีการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ โดยที่แผนงานนั้นจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เป็นแผนงานที่มีความต่อเนื่อง และก่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่กิจการมากที่สุด

4. เป็นผู้บริหารด้านต้นทุนอุตสาหกรรม ได้แก่ การปรับแนวทางด้านการตลาด การเงิน เทคนิค และแผนการจัดการ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการ

5. ทำหน้าที่นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามา ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด เพราะให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มปริมาณสินค้าหรือบริการได้

6. มีหน้าที่ระดมเงินให้กับอุตสาหกรรม เพื่อให้มีเงินลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมได้อย่างเพียงพอ

บทบาทของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม

กระทรวงการคลัง

มีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรมในด้านการคุ้มครอง และลดต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมโดยใช้นโยบายทางด้านภาษีเป็นเครื่องมือ พอสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดพิกัดอัตราภาษีศุลกากรขาเข้า เพื่อให้เกิดการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งในการกำหนดอัตราพิกัดนี้จะต้องทำโดยรอบคอบ เพื่อมิให้มีผลทำให้ต้นทุนของอุตสาหกรรมบางประเภทสูงขึ้น เนื่องจากสินค้านั้นเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ปัจจุบันกรมศุลกากรได้กำหนดอัตราพิกัดภาษีศุลกากรการนำเข้าตามระบบ “ฮาร์โมนิซ” ซึ่งหลักการ และรายละเอียดสอดคล้องกับเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมการค้าของโลก

2. ในการใช้นโยบายเก็บภาษีสินค้าออกบางชนิด เพื่อกันสินค้าที่ขึ้นไว้เป็นวัตถุดิบของสินค้าอื่นภายในประเทศ ป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบในและนอกประเทศ เพื่อไม่ให้มีราคาสูงเกินไป นอกจากนี้ นโยบายยกเว้นภาษีต่างๆ โดยใช้มาตรการการชดเชยภาษีตามอัตราที่กำหนด โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ได้กำหนดผู้ที่มีสิทธิร้องขอจะต้องมีสินค้าออกมูลค่าไม่น้อยกว่า 50,000 บาท และจะต้องยื่นขอภายใน 1 ปี จากที่ได้รับเงินชดเชยในรูปของคูปองภาษีซึ่งเอาไปชำระภาษีอื่นๆ ได้ภายใน 3 ปี ในด้านอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนยังจะได้รับการยกเว้นภาษีขาเข้าของวัตถุดิบ เครื่องจักร ภาษีการค้า (ได้รับการลดหย่อน) ภาษีเงินได้ เป็นต้น

กระทรวงอุตสาหกรรม

บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรม มีทั้งส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมออกระเบียบปฏิบัติในกิจการอุตสาหกรรม และงานด้านส่งเสริมและพัฒนา

1. ด้านการควบคุมความปลอดภัย โดยกำหนดให้อุตสาหกรรมที่จ้างคนงานมากกว่า 7 คน และเครื่องจักรน้อยกว่า 2 แรงม้า จะต้องจดทะเบียน และขออนุญาตตั้งโรงงานด้านการควบคุมขยายกิจการและตั้งโรงงานใหม่

2. ด้านการควบคุมการขยายกิจการและตั้งโรงงานใหม่ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการแข่งขันมากเกินไปในการผลิตประเภทใดประเภทหนึ่ง

3. ด้านนโยบายของกระทรวงที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนา

3.1) พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการประหยัดในการผลิต โดยมีสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมภายในประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีทางการผลิต โดยมีสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

3.2) การส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยเสนอแนะสู่ทางการลงทุน การกระจายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาคการเสนอแนะเทคนิคกรรมวิธีการผลิต การจัดการและเผยแพร่ข้อมูลของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ มีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

3.3) กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจในการกำหนดสัดส่วนในการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงในการพัฒนาอุตสาหกรรม และประหยัดเงินตราต่างประเทศในการนำวัตถุดิบเข้ามา

กระทรวงพาณิชย์

กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงาน ซึ่งมีอำนาจในการควบคุมการนำเข้า การส่งออก และราคาสินค้าซึ่งทั้ง 3 ประเภทมีประโยชน์ต่อการผลิตอุตสาหกรรม

การควบคุมการนำเข้าและการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ควบคุมการนำเข้าของสินค้าบางชนิดด้วยการห้ามนำเข้าโดยสิ้นเชิง หรือจะนำเข้าได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาต โดยมีจุดประสงค์เรื่องความมั่นคง ความปลอดภัย แต่การควบคุมหลายรายการมีจุดประสงค์เพื่อการคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศ ทั้งนี้ตามคำร้องขอของหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จะเห็นได้ว่าการควบคุมการนำเข้าเท่ากับเป็นการช่วยผู้ผลิตสินค้าให้สามารถตั้งราคาขายสินค้า โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงการแข่งขันจากสินค้าที่มีการลักลอบนำเข้าด้วยการควบคุมการส่งออกของกระทรวงพาณิชย์ เพื่อควบคุมให้สินค้ามีปริมาณเพียงพอกับความต้องการภายในประเทศในราคาที่พอสมควร โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ยังทำหน้าที่จัดสรรโควตาให้กับผู้ส่งออกสินค้าที่ต้องส่งออกตามโควตา (ทำให้ผู้ผลิตเสียประโยชน์ไม่มากนัก)

การควบคุมราคาในปัจจุบัน กระทรวงพาณิชย์ยังไม่ได้นำมาตราการการค้ามาใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้าอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่จะทำตามคำร้องขอของหน่วยงานอื่น การควบคุมราคาใช้กับสินค้าที่มีความจำเป็นแก่ชีวิตประจำวัน 34 รายการ โดยจะประกาศราคาควบคุมอย่างแน่นอน และห้ามผู้ขายเปลี่ยนแปลงราคาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ (ใช้กับสินค้าที่มีหลายยี่ห้อราคาแตกต่างกัน) การควบคุมราคาขายจะมีผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคในทางลบ เพราะราคาที่ควบคุมต่ำเกินไปจะทำให้เกิดสภาพสินค้าขาดแคลน ทำให้สินค้าจะขายเกินราคาควบคุม นอกจากนี้ระบบการควบคุมราคาไม่มีหลักเกณฑ์ดังที่เคยเป็นมา ทำให้เกิดการกักตุนสินค้าเป็นครั้งคราวเมื่อคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะมีการปรับปรุงราคา

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment : BOI)

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment) เกิดจากการที่รัฐบาลมีแนวนโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมภายในประเทศ

บทบาทและหน้าที่

1. การปฏิบัติการของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่มีการมอบหมายมา
2. ดำเนินการเผยแพร่ โฆษณา บรรยายสภาพการลงทุนและชักจูงให้ลงทุนในกิจการที่สำคัญ และเป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ
3. จัดให้มีศูนย์บริการการลงทุนแก่ผู้สนใจที่จะลงทุน ในการให้ได้มาซึ่งการอนุญาตและการใช้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
4. วิเคราะห์โครงการขอรับการลงทุนหรือส่งเสริมการลงทุนตรวจสอบ และควบคุม โดยการที่ได้รับการส่งเสริม

5. ศึกษาค้นคว้าสู่ทางการลงทุน จัดทำรายงานความเหมาะสมของการลงทุนและวางแผนการส่งเสริม

6. ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศ

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เช่น การให้หลักประกันแก่ผู้ลงทุน การให้ความคุ้มครองและอนุญาตให้นำผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินงานในกิจการ และถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตลอดการนำเข้าหรือส่งออกเงินตราระหว่างประเทศ

8. ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

9. กระจายแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค

10. ให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุน

11. สร้างบรรยากาศการลงทุน

นิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรม คือ เขตพื้นที่จัดสรรสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมไปรวมตัวกันอยู่อย่างเป็นสัดส่วน โดยในเขตพื้นที่ดังกล่าวประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค และสาธารณูปการครบครัน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดน้ำเสียส่วนกลาง ระบบป้องกันน้ำท่วม ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และยังประกอบด้วยบริการอื่นๆ เช่น ไปรษณีย์ โทรเลข ธนาคาร ศูนย์การค้า ที่พักอาศัยสำหรับคนงาน สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

1. บทบาทของนิคมอุตสาหกรรม

1.1) จัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสม เพื่อจัดตั้ง หรือขยายนิคมอุตสาหกรรม เพื่อดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่มีประโยชน์

1.2) การปรับปรุงที่ดิน เพื่อให้บริการตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก ในการดำเนินงานของผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรม เช่น จัดให้มีถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดน้ำเสีย ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

1.3) การให้เช่า ให้เช่าซื้อ และขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ หรือเพื่อประโยชน์แก่กิจการของนิคมอุตสาหกรรมโดยตรง

1.4) การดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของนิคมอุตสาหกรรม

1.5) การส่งเสริม หรือควบคุมนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐ

2. หน้าที่ของนิคมอุตสาหกรรม

2.1) ทำการวางแผนสำหรับออกแบบก่อสร้าง และบำรุงรักษา อำนวยความสะดวก ให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์

2.2) กำหนดประเภท และขนาดของอุตสาหกรรมที่พึงอนุญาตให้ประกอบในนิคม อุตสาหกรรม

2.3) สำรวจความเป็นอยู่ของคนงานในนิคมอุตสาหกรรม

2.4) ควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และผู้ใช้ที่ดินในนิคม อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับ สาธารณสุข และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2.5) การลงทุน การกู้ยืมเงิน การออกพันธบัตร หรือตราสารเพื่อการลงทุน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากนิคมอุตสาหกรรม

3.1) เพื่อการจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินอันเหมาะสม และสามารถทำประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ใน การดำเนินอุตสาหกรรม

3.2) เพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน เช่น การจัดให้มีถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

3.3) ช่วยในด้านการขยายความเจริญไปสู่ชนบท

3.4) ในด้านการใช้วัตถุดิบ และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่าง เต็มที่โดยไม่มีการสูญเปล่า

3.5) สามารถเพิ่มแหล่งโรงงานในท้องถิ่น และรายได้ ทำให้ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.6) มลภาวะต่างๆ ที่เกิดจากอุตสาหกรรมจะถูกควบคุมโดยนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะไม ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

3.7) สิ่งที่ผู้ประกอบการได้รับ คือ ที่ดิน โรงงาน โดยไม่ขัดกับกฎหมายผังเมือง และเขต อุตสาหกรรม ลดต้นทุนในการหาที่ตั้งโรงงาน อัตราค่าเช่า เช่าซื้อ หรือขายที่ดินในนิคม อุตสาหกรรมแต่ละแห่งได้ในอัตราต่ำ การบริการสาธารณูปโภคได้จัดไว้อย่างพร้อมมูล คำแนะนำ ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม ความเหมาะสมในการขนส่งวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์

4. ความสำคัญของนิคมอุตสาหกรรมต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

4.1) ขจัดปัญหาที่ตั้งโรงงาน โดยนิคมจะจัดสรรที่ดินที่พัฒนาแล้วให้แก่อุตสาหกรรมใน ราคาถูก

4.2) ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการอยู่ร่วมกันของอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ

4.3) เป็นแหล่งวิทยาการการผลิตที่ทันสมัย

4.4) กิจกรรมที่ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมมีสิทธิและประโยชน์พิเศษ ตามพระราชบัญญัตินิคมอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2532

4.5) ช่วยกระตุ้น และจูงใจให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรม

4.6) แสดงความจำเป็นของรัฐบาลที่มีต่อนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและเสริมสร้างบรรยากาศ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small & Medium Enterprises : SMEs)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small & Medium Enterprises) ที่เรารู้จักกันในชื่อ SMEs โดยเฉพาะกิจการประเภทอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของความมั่นคงในอุตสาหกรรมไทย โดยมีบทบาทในการพัฒนาประเทศดังนี้

- SMEs มีบทบาทในการเชื่อมโยงเชื่อมกิจการกับการแปรรูป และเพิ่มมูลค่าของทรัพยากร โดยเฉพาะผลิตผลทางการเกษตรและประมง

- SMEs มีบทบาทในการจ้างงานในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของแรงงานในส่วนกลาง

- SMEs มีบทบาทในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ตลอดจนการผลิตเพื่อการส่งออกเพื่อนำเงินตราต่างประเทศมาสู่ระบบเศรษฐกิจ

- SMEs มีบทบาทเปรียบเสมือนโรงเรียนที่บ่มเพาะผู้ประกอบการ ให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาขึ้นไปสู่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ในอนาคต

ภายใต้ภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา จะพบว่า กลไกการบริหารงานด้านการส่งเสริม สนับสนุน SMEs ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิผลเป็นไปอย่างกระจัดกระจาย ไม่มีกฎหมายพื้นฐานรองรับ ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่จะผลักดันให้มีกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) รองรับกระบวนการพัฒนา SMEs ซึ่งยังขาดความสามารถในการประกอบการ ทั้งกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ ประการที่สอง การเปิดเสรีด้านการลงทุน การบริหาร และการค้า ทำให้ SMEs ไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันทั้งภายในและต่างประเทศ ประการสุดท้าย รัฐต้องให้มีการช่วยเหลือและจัดสรรมาตรการด้านสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมภายใต้สำนักงานที่เป็นองค์กรถาวร ซึ่งจะเป็ศูนย์กลางประสานระบบการทำงานของส่วนราชการองค์กรของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศ และได้มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยังขาดความสามารถในการประกอบการทั้งหมด ทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การตลาด และการเงินทำให้ไม่อาจแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ และประกอบกับในสภาพการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเปิดเสรีทางด้านการลงทุน การบริการ และการค้าจึงทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบภาวะที่ต้องแข่งขันกับกิจการการค้าทำนองเดียวกันมากยิ่งขึ้น ทั้งระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ ดังนั้น เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ จะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงสมควรจัดให้มีกระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการในด้านสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ สมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นศูนย์กลางประสานระบบการทำงานในส่วนราชการ องค์กรของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

- ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เรารู้จักกันในนาม SMEs Law มีรายละเอียดและความเป็นมาดังนี้

- 22 ธันวาคม 2541 คณะรัฐมนตรีมีอนุมติให้หลักการของกฎหมาย ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ

- 23 ธันวาคม 2542 คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร

- 31 ธันวาคม 2542 สภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุเป็นวาระการประชุม ชุดที่ 20 ปีที่ 3 ครั้งที่ 35 (สมัยสามัญทั่วไป) ที่ประชุมลงมติรับหลักการด้วยคะแนนเสียงข้างมาก

- 8 กันยายน 2542 สภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุเป็นวาระการประชุม ชุดที่ 20 ปีที่ 3 ครั้งที่ 20 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ที่ประชุมลงมติในวาระที่ 2 และ 3 เห็นชอบด้วยกับร่างกฎหมายดังกล่าว

- 10 กันยายน 2542 สภาผู้แทนราษฎรได้ส่งเรื่องให้กับวุฒิสภาพิจารณา ก่อนประกาศเป็นกฎหมายสมบูรณ์ปัจจุบันร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา

กฎหมายแบ่งออกเป็น 7 หมวด 49 มาตรา มีสาระสำคัญดังนี้

หมวด 1 ว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริม SMEs เสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี กำหนดลักษณะกิจการที่เป็น SMEs ตามกฎหมาย เสนอรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อคณะรัฐมนตรี และสาธารณชน ให้คำแนะนำหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs และเสนอให้มีกฎหมายหรือให้มีการแก้ไขกฎหมาย

หมวด 2 ว่าด้วยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ให้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประเภทและขนาดกิจการ SMEs ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม กำหนดประเภทและขนาดกิจการที่สมควรได้รับการส่งเสริม ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ร่วมกับองค์กรของรับอื่นและภาคเอกชน ศึกษาจัดทำรายงานสถานการณ์ SMEs บริหารกองทุนส่งเสริม SMEs ดำเนินการด้านธุรการของคณะกรรมการ ทั้งนี้ยังกำหนดให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน กู้ยืมเงิน หรือให้กู้ยืมเงินเพื่อการส่งเสริม SMEs ให้การอุดหนุนช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมเข้าร่วมกิจการเข้าถือหุ้นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงาน ทำหน้าที่กำกับดูแล พิจารณานุมัติการดำเนินงาน เสนอแนะให้ความเห็นแก่คณะกรรมการและรัฐมนตรีเกี่ยวกับการส่งเสริม SMEs ออกข้อบังคับ การบัญชี การเงิน การแบ่งส่วนงานการปฏิบัติในสำนักงาน การจัดสรรกองทุน กำหนดคุณสมบัติผู้อำนวยการสำนักงานในฐานะผู้บริหารสำนักงานส่งเสริม

หมวด 3 ว่าด้วยกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริม SMEs ตามกฎหมายนี้

หมวด 4 ว่าด้วยแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กำหนดให้ทางสำนักงานจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการส่งเสริมเพื่อเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบและควรประกอบด้วยแผนงาน โครงการ กิจกรรม และมาตรการในเรื่องต่างๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา 38(1)-(18) กับให้ส่วนราชการรายงานผลดำเนินการตามแผนให้คณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และแจ้งสถิติข้อมูลให้แก่สำนักงานเพื่อเผยแพร่

หมวด 5 ว่าด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

กำหนดให้วิสาหกิจ กลุ่มวิสาหกิจ องค์กรเอกชนที่ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือสนับสนุนจากกองทุน ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงและให้สำนักงานพิจารณาคำขอ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติการส่งเสริม

หมวด 6 ว่าด้วยการเปิดโอกาสส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

ให้อำนาจคณะกรรมการเปิดโอกาสช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการ กลุ่มวิสาหกิจหรือองค์กรเอกชน ที่ได้ดำเนินการไม่สุจริต เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการช่วยเหลือ และสนับสนุนของรัฐเป็นเวลาไม่เกินห้าปี กำหนดให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มวิสาหกิจ องค์กรเอกชนที่มีได้รายงานสถิติข้อมูล อาจถูกตัดสิทธิการได้รับความช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน จากภาครัฐ

หมวด 7 ว่าด้วยบทกำหนดโทษ

กำหนดให้การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการในการส่งข้อเท็จจริง ให้อัยคำ หรือให้ เอกสารเพื่อการประกอบพิจารณา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

สาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวมี 6 เรื่อง คือ

1. การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริม SMEs
2. การกำหนดนิยามของ SMEs
3. การจัดตั้งสำนักงานส่งเสริม SMEs
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs และหน่วยงานปฏิบัติการ
5. การจัดตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs
6. กระบวนการกำหนดมาตรการส่งเสริมและจูงใจให้แก่ SMEs

โดยจะเสนอเฉพาะประเด็นการจัดทำแผนปฏิบัติการซึ่งอยู่ในหมวด 4 แผน ปฏิบัติการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตั้งแต่ มาตรการที่ 36-40 สรุปได้ดังนี้

หน่วยปฏิบัติการ

- หน่วยงานรัฐบาล ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานส่งเสริม พัฒนา SMEs

- รัฐวิสาหกิจที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ประกอบการ

- องค์กรของรัฐ ได้แก่ สถาบัน หรือองค์กรบริหารพิเศษ หรือองค์กรอิสระที่รัฐจัดตั้งขึ้น

- สถาบันการเงินเฉพาะกิจการที่อยู่ภายใต้การกำกับนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ บรรษัท ธนาคารออมสิน ธกส. ธสน. เป็นต้น

- องค์กรเอกชน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้าไทย หอการค้าไทย หอการค้า จังหวัด สมาคม มูลนิธิ สหกรณ์ เป็นต้น

หน้าที่

- หน่วยปฏิบัติการต้องร่วมกับสำนักงานส่งเสริม SMEs จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ตามกรอบของแผนแม่บท

- ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ
- จัดทำสถิติข้อมูล SMEs เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและเผยแพร่
- รายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการส่งเสริม SMEs เผยแพร่
- รายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการส่งเสริม SMEs ทราบ
- พิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอของคณะกรรมการส่งเสริม SMEs เช่น การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การให้สิทธิจูงใจ การให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

แผนปฏิบัติการ

- เป็นกรอบการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและต่อเนื่อง
- ประกอบด้วยแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริม SMEs ด้านต่างๆ เช่น เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี เป็นต้น

การจัดให้มีกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นการเปิดศักราชการส่งเสริม SMEs อย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม และในทางความเป็นจริงของกฎหมายไทย การส่งเสริมและพัฒนา SMEs ต้องมีกฎหมายอื่นๆ เข้ามาเสริมให้สมบูรณ์ เช่น กฎหมายแข่งขันทางการค้า กฎหมายรับช่วยเหลือการผลิต กฎหมายส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยต่อไป

ระบบและกลไกส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ตามร่าง พรบ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

